Van: Edwin Kemers
Verzonden: woensdag 28 januari 2026
Onderwerp: Stichting Jansbeek boven Water steunt motie 25M207 Jansbeek in ere herstellen

Beste raadsleden,

Onze stichting spreekt haar steun uit voor de voorliggende motie *"Jansbeek in ere herstellen"*. Wij zijn nadrukkelijk voorstander van een variant waarbij de Jansbeek ter hoogte van de Bastionstraat bovengronds komt, het volledige Gele Rijdersplein oversteekt en wordt doorgetrokken via de (Boven)beekstraat. Deze variant draagt aantoonbaar bij aan klimaatadaptatie door vermindering van hittestress en biedt kansen voor het afkoppelen van regenwater.

Belangrijk is dat deze oplossing zonder pomp kan worden gerealiseerd, wat leidt tot lagere aanlegkosten en geen structureel energieverbruik. Daarnaast blijft de nieuw aan te leggen toevoerbuis relatief kort, wat eveneens kostenbesparend werkt. De technische onderbouwing en efficiënte invulling van het tracé zijn hierbij niet wezenlijk gewijzigd; meerdere onafhankelijke experts onderschrijven de uitvoerbaarheid van dit plan.

Bijgaand de door waterkundig ingenieur Ton Burgers uitgevoerde analyse met conclusie: "**Het is mogelijk om met relatief eenvoudige ingrepen de Jansbeek boven Water te krijgen van het Gele Rijdersplein tot de Beekstraat**".

Met de visie *Openbare Ruimte* en het *Koele Netwerk* heeft Arnhem de ambitie uitgesproken om de koelste binnenstad van Nederland te worden. Het noordelijke deel van de Sint Jansbeek kan en mag daarin niet ontbreken: water is immers een essentieel verkoelend element. De gemeenteraad heeft zich hier in het recente verleden herhaaldelijk positief over uitgesproken.

Nu is het woord opnieuw aan u.

Met vriendelijke groet,

Namens **Stichting Jansbeek boven Water**
Edwin Kemers, voorzitter
Johan Wolthuis, secretaris
Johannes Kon, bestuurslid

Jansbeek boven water op het Gele Rijdersplein

1. Inleiding

Dit rapport is gebaseerd op het rapport van Arcadis 'Onderzoek aanvoertracés Sint Jansbeek – Gele Rijdersplein', gemaakt in opdracht van het waterschap Rijn en IJssel, d.d. 11 februari 2019. Uitgangspunten zijn de waterpeilen in de beek in de De la Reystraat. De bovenste vijver daar heeft een waterpeil van 16,50 m+NAP, de benedenste vijver 15,00 m+NAP. Verder ligt er een put bij de fonteinvijver in de Janssingel, waar het water van de beek naar toe wordt gevoerd op een peil van 14,98 m+NAP. In de huidige situatie gaat het beekwater hier vandaan door een leiding langs de Singels naar de Lauwersgracht. Daar wordt sinds 2017 het water afgetapt met een gemaal en door de nieuw aangelegde beek gevoerd, die begint in de Beekstraat en daarna door de Broerenstraat naar de Nieuwstraat loopt en zijn water lost in de Rijn. Het debiet van de beek in de De la Reystraat is 30 liter per seconde. Volgens het Arcadis-rapport is de helft hiervan beschikbaar voor een nieuw deel van de beek over het Gele Rijdersplein. De andere helft wordt dan dus nog gebruikt voor doorspoeling van de Lauwersgracht en kan vervolgens weer worden gesuppleerd in de Beekstraat, zodat het debiet daar niet verandert.

Arcadis heeft in zijn rapport drie varianten geschikt beoordeeld, namelijk

a) Water vanuit de bovenste vijver op De La Reystraat via een vrij verval leiding onder de Zijpsepoort door naar een punt onder de bomengroep op het Gele Rijdersplein; het maaiveld ligt daar op 16,00 m+NAP. Het debiet in de benedenste vijver op De la Reystraat vermindert dan met de helft naar 15 liter/seconde.
b) Een gestuurde boring, ook vanuit de bovenste vijver, met gesloten leiding onder de spoordijk en de bebouwing door naar hetzelfde punt op het Gele Rijdersplein.
c) Een gemaal vanuit de ondergrondse beekleiding op de Janssingel eveneens naar hetzelfde punt op het Gele Rijdersplein.

Deze varianten zijn gekozen, omdat het maaiveld op het betreffende punt van het Gele Rijdersplein op 16,00 m+NAP ligt, en men daar het waterpeil van de beek niet te ver onder maaiveld wil hebben, namelijk op 15,75 m+NAP. Dat is ook de reden dat men het innamepunt voor vrij verval in de bovenste vijver van De la Reystraat moet nemen, ofwel de keuze voor een gemaal moet maken.

2. Afwijzing door het waterschap

Het waterschap heeft zijn financiële steun ingetrokken omdat de varianten niet duurzaam zouden zijn en omdat het beschikbare debiet van 15 liter/seconde te klein zou zijn. De gronden hiervoor zijn bij de 'Stichting Jansbeek boven water' niet bekend. Verondersteld wordt dat de duurzaamheid betrekking heeft op de oplossing met een gemaal, terwijl een gering debiet te maken zou kunnen hebben met onvoldoende vermindering van hittestress. Dat laatste wordt slecht begrepen, want de Jansbeek heeft nou eenmaal deze afvoer, en dat had dus bekend kunnen zijn bij het waterschap.

3. Alternatieve oplossing

Een alternatieve oplossing is mogelijk door enkele eenvoudige wijzigingen in de voorstellen van Arcadis. Dit alternatief heeft de volgende kenmerken:

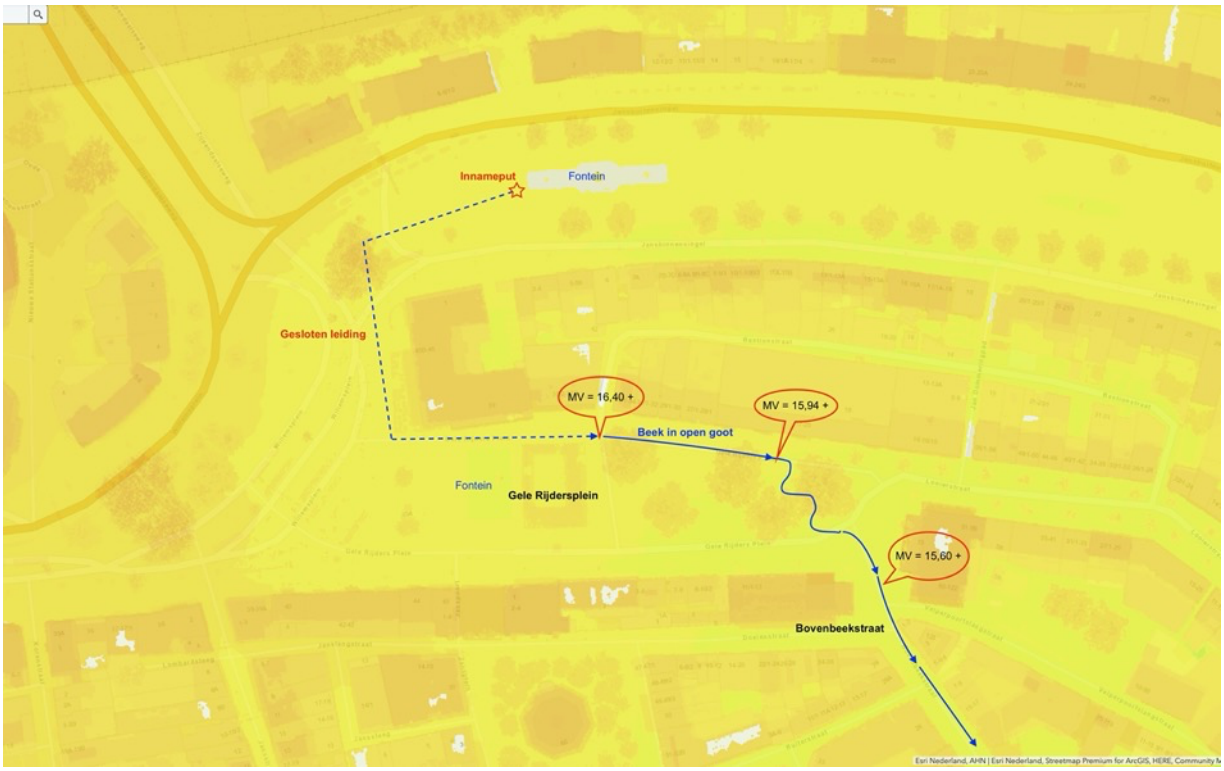
a) Verhoog het peil van de benedenste vijver van De la Reystraat met 0,75 m. Dat peil wordt dan 15,75 m+NAP. Dit is zonder moeilijkheden mogelijk, aangezien het maaiveld van de straat hier op 18,00 m+NAP ligt. De waterval aan de bovenstroomse kant heeft een verval van 1,50 m, en dat wordt verminderd tot de helft. De vijver wordt ongeveer 3 m breder dan nu het geval is (taluds 1:2). Voor de kelders van de aanliggende huizen kan dit allemaal geen bezwaar zijn, want de waterspiegel blijft onder de aanwezige keldervloeren.

b) Het peil van de innameput bij de fontein op de Janssingel zou dan op 15,73 m+NAP komen. Daarvoor moet de daar reeds aanwezige put mogelijk met 0,75 m worden verhoogd.

c) Vanuit deze innameput kan water in een gesloten leiding naar het Gele Rijdersplein worden gevoerd en ter hoogte van de Bastionstraat uitmonden in een open beek. Het verval nodig over deze afstand, bedraagt bij een leiding van 0,3 m diameter, niet meer dan 0,04 m. Dat betekent dat de beek daar begint op een niveau van 15,69 m+NAP. Het maaiveld (MV) ligt op 16,40 m+NAP. Dat wil zeggen dat het waterpeil aan het beginpunt 0,71 m onder maaiveld ligt.

d) Daar vandaan stroomt het water in de open beek naar beneden. Onder de bomen kan onder vrij verval een waterpeil van 15,65 m+NAP worden gerealiseerd, dat is nog maar 0,30 m onder maaiveld. Het is eventueel mogelijk om daar een ondiepe vijver met flauwe oevers te maken door het maaiveld plaatselijk te verlagen, 40 centimeter is al genoeg. Stel een vijver met een oppervlakte van 100 m2. Op een zeer warme dag bedraagt de verdamping daar maximaal 2 m^3. De aanvoer door de beek (15 liter per seconde) is vele malen groter, namelijk 1300 m^3 per dag. Het is dus mogelijk ook op andere plaatsen nog verwijdingen te maken en extra verdamping te bevorderen, om hittestress tegen te gaan.

4. Groter debiet door de nieuwe beek?

Uitgangspunt was een debiet van 30 liter per seconde als aanvoer bovenstrooms van de Jansbeek en een verdeling van 50% over de tak die naar de Lauwersgracht gaat en 50% door de nieuwe stadsbeek die boven de grond komt op het Gele Rijdersplein. Waarom dit te weinig zou zijn, is niet duidelijk. Zoals gezegd betekent 15 liter per seconde een hoeveelheid van 1300 m3 per dag. Daarmee zijn in de stad verschillende plekken te maken waar men water kan laten verdampen. Als het waterschap een debiet van 15 liter per seconde te weinig acht, is het echter zonder bezwaar mogelijk om dit op te voeren naar 20 liter per seconde. Het debiet naar de Lauwersgracht zou dan navenant verminderen tot 10 liter per seconde. De verversingstijd van het water in de Lauwersgracht zou dan toenemen tot 7 dagen.

5. Conclusie

Het is mogelijk om met relatief eenvoudige ingrepen de Jansbeek boven water te krijgen van het Gele Rijdersplein tot de Beekstraat. De wateraanvoer is ruim voldoende om vijvers te realiseren op plekken waar hittestress moet worden tegengegaan. De verversing van het water in de Lauwersgracht wordt minder, maar blijft ruim voldoende.

Velp, 25 mei 2021
ir. A. Burgers

